

محل مطبعه و اداره :

جفبال اوغلانده امنيت

صندوغی جوارنده

شنگول يقوشنده

۲۲ نومرو

مشرق و غرب

اظهار :

مسلكمزه موافق آثار

جدیدہ مع الممنونیه

قبول اولنور

درج ایدلمین آثار اعاده اولنماز

دینہ ، فلسفہ ، علوم ، حقوق ، ادبیات تاریخ ، سیاستیاندہ و بالخاصہ احوال و شئونہ اسلامیدہ بحث ایدر و هفته دہ بر نشر اولنور .

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسری :

در سعادتده نسیخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

تاریخ تأسیسی

قیرلمدن مقوا بورو ایله کوندریلیرسه سنوی

۲۰ غروش فضله آلنیر

۱۰ تموز ۳۲۴

سنه لکی	القی آیلانی	غروش
ممالک عثمانیه ایچون	۶۵	۳۵
روسیه	»	۳۰۵
سائر ممالک اجنبیه	۱۷	۹

بشنجی جلد

۹ شوال پنجشنبه ۲۹ ایلول ۳۲۶

عدد : ۱۱۰

عبدالحمیدك براقدینی ایزلر حالاده چارپنیور ! لاكن بیکلرجه شکرلر اولسون ؛ بزده حریتی ؛ ملک وملت محافظه ایتک ایچون محتشم ؛ فصال ؛ معقول بر قوت واردلر . شو قوت یکیدن عثمانلینی ترتیب وتشکیل ایدیور وشو تشکیلات وترتیباتی یکی روح اوزره وضع ایدیور . بتون اجزای عثمانیه قوه مذکوردهك فعالیتی سایهسنده یکیدن يك دیگرى ایله امتزاج ایدهرک داهاکمکل ؛ داهاک آهنگ بر صورتده بر محورك اطرافنده حرکت ایتکه باشلیور .

فقط بوقوت اولماسهیدی حالمز عجبا نه اولاجقدی ؟ اجزای مختلفه عثمانیهك دیگرندن تجزی واجانب مسلط اوله جقدی . باقیکنز ایکی زرهلی آلدیغمز ایچون شو اجنبیلر نه قدر کورولتو ؛ پاتردیلر یاییورلر ؛ نه قیامتله قوپارییورلر ! لکن حمد اولسون که قوه حاکمه بو جهتهده کسندینی ابراز ایدهرک اسکی دورلره ؛ اسکی قاعدهلره ؛ وبونلرک نتیجهسی اوله رق اجانبک بوکی حرکتلری عادت ایدوبده باشمزه بلا کسینه جکلیرنه بردها میدان ویریلیمیه جکنه اجانبی بیله اقناع ایتدیدی .

لکن ایرانده معالتأسف بویه بر قوت مفقود ایدی ؛ آه! زواللی ایرانیلر ! بویه بر قوتک مفقودیتندن درکه بونلر حریتی تأمین ایچون چارپنیورلر، چارپنیورلر، فقط معالتأسف نائل مرام اوله میورلر ! اجانبک تسلطی کیتدکجه تزیاید ایدیور . مملکت دائمی بر هرج و مرج ایچنده یووار- لانوب کیدیور ! باری شو مملکتک سعادت ایچون مظفرالدین شاه بر قاج سندها بر حیات اولسهیدی ! . بو ذات حریتی کندی میل وخواهی ایل ویردیکی ایچون محتمل که حریتک بر دوام اوله سندهیلر همت ایدردی ! لکن معالتأسف مظفرالدین شاه خسته ؛ ضعیف الحثه اولدینی ایچون اعلان مشروطیتدن ایکی سنه کچمه دن وفات ایتدی . ایشه ایرانک بتون بلالری ؛ بتون فلاکتلری اوکوندن باشلادی .

مظفرالدین شاهک یرینه خلف ناخلفی اولان محمد علی شاه جلوس ایتدی . بتون عمرینی تبریزده اوشاق ، اوغلان وقادین آراسنده کچورمش بو ذات قطعاً نه تربیه ونه تعلیم کورمشدر . حتی ادبیات فارسیه دن بیله محرومدر . ظاهری همان شاهوهن عشائرنک دره بکلرینه بکزر . شیشان ، بد نظر ، بد احوال ، اکسه سی بیاغی برکتله لحم تشکیل ایدن شو مهیب ذاتک سیاستده قطعاً نه بر اثر نجات ؛ ونه بر علامت ظرافت وار ! کویا بو آدم ایکی یوز سندهن بری حکمرانلق ایدن برعائلهیه ؛ برسلسلهیه مربوط دگلش ! قونوشمه سی ؛ اطواری ؛ حرکاتی همان بیاغی بر کلخان بکنک قونوشمه سنی ؛ اطوار وحرکاتی اکلاتیور ، شو آدمک نه درجهده عادی ؛ تقدیر قسی القلب اولدینی بیان ایچون شو ایکی مثال کافی در : محمد علی قزدینی زمان دائماً وزیر ووکلاسنه اک عادی ؛ یالکنز تبریزالواطنه مخصوص کلمات ایله سوکرمش ! مجلس ملی بی قوردینی زمان شهدای حریتدن بریسه نی طوتدیریور وکندی الی ایله قتل ایتدکدن سوکره کندی حضورنده قیاسنک وسینه سنک دریسنی صویدیریور !...

ایشته شویله بر آدمک یوم جلوس بر نحوسی ایران ایچون بر مصیبت کونی اولدی .

احمد آقاییف

تونسک فرانسیه رسماً الحاقته

رضا کوستریلیوری ؟

۱۰۷ نومرولی صراط مستقیمک شئون قسمنده ، پاریسندن استانبوله چکلمش شویله بر تلغرافنامه صورتی واردی : « غزتهلر ، خارجیه ناظری موسیو پیشونک صدر اعظم حق پاشا ایله صوک ملاقاتنده تونس وجزایره متعلق مسائلک حل وتسویه سی حقنده بالخاصه اصرار ایلمش اولدینی یازیورلر »

بو خبره « صراط مستقیم » طرفندن شو مطالعه مختصره علاوه اولمشدی : تلغرافنامهده تونس وجزایره متعلق مسائلک حل وتسویه سی دیه مبهم افاده اولونان خصوص ، بو ایکی مسلمان مملکتک فرانسیه الحاقنک مقام خلافتجه تصدیقی دیکنر . جزائر سلطان محمود ثانی زماننده ، تونسده خاقان مخلوع دور سلطنتنده بلا سبب مشروع فرانسه دولتی طرفندن ضبط واستیلا اولمشدی . لکن دولت عثمانيه ، بو تسلطک مشروعیتی شیمدییه دکن اصلاً تسلیم وتصدیق ایتهمشدر . حتی فئالقلمی صایوب توکته مدیکمز دور استبداد بیله بوکا جسامت لیلیه مشدر . بناءً علیه حکومت مشروطه مشروعه مرکز بویه بر مکالمه اصلاً یناشیمه جفته امنیت بر کالدر .

بز بو سطرلری یازارکن ، فرانسه حکومتک ، عثمانلی انقلابنک ایرته سی کوندن اعتباراً تونس مسأله سنی قورجالامقده اولدینی یلمیور دکلدک ؛ حتی سکز ، طقوز آی اول ، حکومت عثمانیهك تونس - طرابلس حدودینک تحدیدینه موافقتله ، بر نوع قبانه طوتولدیغنی ده اوکرمشک . زیرا، او موافقتی متعاقب ، « تان » غزته سی ، کندیلرینک دیدکلری کی ، تیلرک اوزرینه نقطه قویمش ؛ تورکیه ، تونس حکو- متیه تحدید حدوده راضی اوله رق ، باردو معاهده نامه سنی تصدیق وتسليم ایلدی ، دیمشدی . او زمانلر ، کوزل مارییان ایله ملاطفه ومجامله دوره سی اولدینندن ، « تان » ک مقاله سینه قارشى هیچ کیمسه سس چیقارماش ، جواب ویرمه مشدی .

لکن پاره یوزندن آرایه صوغوقلق کیروب ، ملاطفه ومجامله یرینه منازعه ومشاتمه قائم اولنجیه ، اسکی حسابلر هپ اورتهیه دوکلدی ؛ حکومت جمهوریه ، بر طاقم صودن سبیلر ایجاد ایدهرک تونس مسأله سنک قطعاً حلی ، یعنی تونسک دولت عثمانیه ایله هر درلو مناسباتنک تماماً قطعی طلبه کیشیدی . « تان » ۱۷ ایلول افرنجی تاریخلی نسخه سنده خارجیه نظارتنک بو بابده کی افکارینی شوسطرلره خلاصه ایتشدی :

« اگر موسیو بومپاره ترکیانک باردو معاهده نامه سنی وبالخاصه فرانسز مأمورین سیاسته سنک تونسلیلر اوزرنده کی حق حایه سنی

طانیان التجی ماده سنی طانیدینی سویلنیرسه بو دلائلی رد ایتک سفیر ایچون قولای اوله جقدر ؛ فی الحقیقه طرابلس - تونس حدودینک تحدیدی ایچون بوسنه باشنده ترکیا کیمه مراجعت ایتدی ؟ فرانسه یه ترکیا سفیری حکومت عثمانیه نك بو مسئله ده کی آدل وارزو - لرینی کیمه بیلدیردی ؟ فرانسه خارجیه ناظرینه ، حدودک تحدیدینی قرارلشدیران استانبول سفارتی دکلدر ؟ اگر باب عالی حقوقری رد ایدرسه بتون بو مذاکراتی ، تحدید حدود پروتوقولی فرانسه نك تونسده اوطوران ره زیدان زرنالک مهرینی حاوی اولمسی رد ایتکمه مجبور قاله جقدر . اگر ترکیا اون آلتجی عصردن بری لندن چیمش اولان بر مملکتده ، ۲۹ سنه دن بری بزم موقعه نك نه درجه ده بولندیغندن معلوماتی اولدیغنی بیان ایله بیلیمش ایسه ده ؛ آرتق بوکون بزمه برابر حدودینی تحدید ایتدیکی عینی تونس قطعه سی حقه نده اوله بر شی سویله مز ؛ بونکله برابر مسئله نك قطیاً حلی لازمدر . مسرتله خبر آلدیغمزه کوره خارجیه ناظری موسیو پیشون از میر حادثه سندن بالاستفاده بو مسئله نك صورت قطعیده حلی طلب ایتکمه قرار ویرمشدر...

« صراط مستقیم » ک یوقاریده یازیل مطالباتی ایجاب ایدن تلغراف خبری ، ایشته بو مقاله ده موضوع بحث اولان پیشونک طلیدر . عثمانی حکومت حاضره سنک مروج افکاری طانیلان « طنین » ، استقراض مسائله نده ، حیثیت ملیه مزى شدتله مدافعه یه چالیشان بو محترم رفیقمز ، هر نه دنسه ، تونس مسائله سنده ، پک پس پرده دن ، عادتاً زبوانه واپی صافدلانه مدافعه ده انجق بولنه بیلدی :

« تاریخک بعضی ایجابات ضروریه سی واردرکه بوتون ملتار اوکا منقاد اولمغه مجبوردرلر . کنج تورکیه کندی واسع وعظیم الکاسنی معمور ایتکمه مشغول اولدینی و بوکا عصرارجه چالیشمق لزومنی ادراک ایتدیکی بر صبراده آفریقای شمالی بی یکی باشند فتح ایتک کی بر خولیایه قایلوبده کندیسنی یونانیلر کی کولونج ایده مز . اونک ایچون باردو معاهده نامه سنی قبوله بزى اجبار ایتمکدن و بوکا موفق اولمقدن فرانسه ماده هیچ بر شی قازانمایه جنی کی بوکندیسنی ایچون مدار اقتضای اوله جق بر موفقیت معنویه ده تشکیل ایتمز . بالعکس بویوک بر خطای سیاسی اولور .

تانک صوک مقالهنه نظراً کچن سنه تونس حدودینی تحدید ایدرکن فرانسه حکومتک ایشه قاریشماسنی قبول ایدیشمز ماده بر تصدیق دیمک ایش . تان بونی صافدرونانه بر غفلتله اعتراف ایدیور فرانسه حکومتک بزه اک دوست کوروندیکی زمان بزم غفلتمزدن استفاده ایدرک بزى آلداتمش اولمغه تنزل ایده جکمه تانک ادعاسنه رغماً بزینه اینانماز . مع مافیه حکومت عثمانیه بو تحدید حدود معامله سنک تونس ایدر تورکیه آراسنه وقوعه کلمسه امتنا ایتش وظواهری محافظه ایلهمشدر .

باشده قبول ورضایی پک آندیران بو سوزلر ، برکت ویرسونکه نهایتلرینه طوغری حکومت عثمانیه نك هیچ اولمازسه « ظواهری

محافظه » ایدرک بر قاجماق یول بر اقدیغنی تبشیر ایله تسلی بخش اوایوردی . انسان ، « طنین » ک بو مقاله سنی اوقور اوقوماز ، در حال باشنه بر طاقم سؤاللرک هجوم ایتدیکنی طویار : بو طور ضعف ورضایه نه لزوم واردی ؟ ۲۹ سنه تحدید حدود ایدله مکله باردو معاهده سنک جاهلی قالمقده دولت عثمانیه نه غائب ایتشدی ؟ شمعی بوتون بو کورولتیلردن صکره نه قزانور ؟ - سیاستده آلداتمه یه عدم تنزل نه دیمک ؟ و ذاتاً فرانسلر آلداتمادیلرکه . تورکیه تحدید حدوده راضی اولمسی حقه نده یعنی فرانسه حکومتک بزه اک دوست کوروندیکی زمان ، « تورکیا بو رضاسیله باردو معاهده سنی قبول ایتش اولدی ؛ دیه یازدیلر ؛ طور دیلر . بزاوقومادق ، کورمک ایسه قباح کیمک ؟ ..

لکن مضا ماضا : شمعی بو سؤالک جوابی آرامق ، بولمق ایچون وقت کچمشدر . بونکله برابر ، یا ککشلقله کیریلیمش بویولده ده ایلارو کیدیلیمه جکمه حالا امید وار ایدک . ۲۶ ایلول تاریخی « طنین » ک ایکنجی صحیفه سنده اک اهمیتسز وقایع یومیه آراسنه صاقلاتمش ، شو بر قاج قیصه جمله نهایت او امیدمزی ده قیردی : طرابلس غرب - تونس خط فاصلتک تقریبی ایچون رکزی لازم کلن ستون واهراملرک فرانسه حکومتی ایدر بالزا کره انشاسنه ابتدار ایدلمسی ضمننده محله اجرای تبلیغات اولوندینی مستخبردر . طرابلس غرب - تونس حدودی ، دولت عثمانیه ایله تونس امارتی بیننده بالما کره تعیین اولدینی کی ، ستون واهراملرک انشاسنه ده یته دولت عثمانیه ایله تونس امارتی آره سنده بالما کره ابتدار اولنمایدی . حالبوکه ، محله اجرا اولنان تبلیغات ده فرانسه حکومتی ایله مذا کره بی آمردر . اگر بو خبرده سهو قلم ویا سهو ترتیب یوق ایسه ، آرتق « تحدید حدود معامله سنک تونس ایله تورکیه آراسنه وقوعه کلمسه اعتنا ایدیلرک ظواهرک محافظه سنه » بیله لزوم کورولممش ، تعبیر دیکرله باردو معاهده سی ، حکومت عثمانیه طرفندن صراحة قبول اولمش دیمکدر .

قانون اساسی ، یدنجی ماده سنده ، دول اجنبیه ایله معاهدات عقدینی حقوق مقدسه پادشاهی جمله سندن عد ایله یوب ، شوقدرکه معاهده ممالک عثمانیه دن بر قسمتک ترکی متبج ایسه ، مجلس عمومیده تصدیقنی شرط قویمقددر . قانون اساسینک برنجی ماده سی ایسه « دولت عثمانیه ممالک و قطعات حاضره نی ، ولایات متازه بی محتوی ویک وجود اولمغه هیچ بر زمانده هیچ بر سببله تفرق قبول ایتمز » دیمکده در . برنجی ماده دن قانون اساسی دیکشدر لمکسزین ، اجزای ممالک عثمانیه نك ترکی غیر مشروع اولدینی معناسی چیقارلمق ممکن اولمقده برابر دیکر صورته تفسیر وایضاحی ده غیر قابل اولمادیغندن ؛ اوماده اوزرینه طول ودراز مناظره اولونه بیلسه بیله ، یدنجی ماده نك صراحتنه قارشى برشی سویلنه مز : حکومت اجرائیه ، هر هانکی براجنی دولتی ایله اجزاسی ممالک عثمانیه دن بر قطعه نك ترکی مستلزم بر فعلی اجرایه صلاحیتدار دکلدر .

قالدی که ، تونس امارتی حقوق بین الدوله عثمانی امپراطور انک

مکاتیب

یگانه:

ایکی ژاپونیالی مسلمان اولدی

بو کره رمضان شریفک برنجی کونی ایدی که بر ژاپونیالی مدرسه مزه کلدی . او طهمده اوطوریوردم ، طلبه دن بری کلدی ، دیدی که : « بر ژاپونیالی قاپوده بکلیور ، مسلمان اولمق ایسته یور . » « چابوق کلسین » ددیم . کلدی ، فقط قیافتی تام چین قیافتی ایدی ، تام برچینلی کبی تکلم ایدر و اقور یازار . صوردم : نره دن ؟ ده دی که : بن ژاپونیا ده کوبی مرکز ولایتندیم ، بش سنه دنبرو چین ده هانقاوده تجارت ایله مشغولم . [هانقاو پکیندن غرباً شمندو فرایله اوچ کوندر . عاجز اورایه ایکی دفعه کیتدم . ایکی میلیونن زیاده نفوسی واردر ، اون اوچ جامع شریفی واردر .]

— پکینه قدر کله نك اسبابی نادر ؟ دیدم ، هانقاوده عاملوار ، طلبه وار . اوراده مسلمان دینی ایله مشرف اوله بیلیرایدک . . . — اورای او ایله ؛ فقط مقصدم براز ترکیه و عربجه تعلم ایدوب دارالخلافة ایله مکه و مدینه یه عزیمت آرزو سندهیم . دیه جواب ویردی . اک شایان دقت نقطه ، تجارتی ، ایشی کوچنی ترک ایله دین محمدی قبول ایله هرشیی احراز ایش اولمق اعتقادی در . نام شریفلری ده احمد ناجی در . مملکتی اولان کوبی یه عودت ایدوب قرداشلرینی ، پدر و والدہ سنی ده دین مینمزه دعوت ایتک آرزو سنده در . وفقه الله لمافیہ الخیر .

شمدی اوروج طوتیور ، صلاة تراویح قلیور . هر عبادتی پک تمکینلی واعتنا ایله ادا ایتک ایچون اوغراشیور .

ایکنجی ده : ژاپونیا ده نغازا کیده فاملیا واقرباسی واردر . اون بر سنه دنبرو چین مملکتته تجارت ایدر ؛ شمدی محل تجارتی پکیندن غرباً ایکی کون شمندو فرایله کیدلکدن صکرا بر کونده کمی ایله کیدیلیر ؛ (چوچا کوع) قائم مقام قیدر . بو ذاتک اسمی محمد فوزی در . طاهرا مطهر ادین اسلام ایله مشرف اولدقدن صکره وطنه عودت ایلدی قولنه کوره مقصدی ؛ عموم تعلقات واقرباسی دین احمدیزه دعوت و تشویق در . بو ذات محترمک فکری غایت عالی و صوک درجه ده حیت دینی سی واردر ؛ کندیس ده اغنیادن بولوندیغدن چین مسلمانلری ایچون بر مدرسه انشا ایدوب ؛ بیلدیکی فنلری تعلیم ایتک فکر نده در ؛ (چوچا کوعه) ایکی سنه مقدم کیتشدم . اوراده بر مدرسه اچشدر ایدی ؛ چوچا کوعده پک چوق اهل اسلام واردر ؛ بش جامع شریفی وار ؛ آه بو چین مسلمان قرداشلر من شو قدیم جیلک محبتی ترک ایتسه لر نه بیوک بر تبدل اوله جقدر .

اون بش کون مقدم موقده نندن مدرسه مزه شو یله بر مکتوب کلدی : « بز ایچه نفوسه بالغ بیوک بر قریه خلقی یز ؛ درت سنه مقدم

اقسامندمیدر ، دکلدر ؟ بزم سیاسی و دیپلوماتلری نك علی الاکثر مرجعی اولان H. Bonfils ك « حقوق عمومیه بین الدول » کتابنده ، مؤلف فرانسز اولدیجی جهته ، تونسك وضعیتنه دائر صریح بر افاده یه راست کلنمز . بونکله برابر ، بونذیس تونسدن بحث ایدرکن ، آتیده کی مطالعه یی بیان ایتمه دن کچه مه مشدر : « قصر السعید باردو (۱۲ مایس ۱۸۸۱) و المرسا (۸ حزیران ۱۸۸۳) معاهده لری ایله تحصیل ایدن تونس پروتکتوراسی طولاشقلی و غیر مکمل بر الحاقدن عبارتدر . ایشك باشنده الحاق تام یاپلمش اولسه ده اایی اولوردی . برچوق مشکلاتك اوکی آلمش اولوردی . » [بشنجی طبع ، ماده ۱۸۴] بومهم پشیانلغك اساسی ایجه آکلایه بیلیمك ایچون دیگر حقوق بین الدول مؤلفلرینی اوقومق اقتضا ایدر . مثلاً تورک و مسلمانلری اقوام مدنیه دن عد ایتیمك درجه سنده عدو اسلام و تورک اولان ، مارتنس (de Martens) بیله تونسك اجزای ممالك عثمانیه دن اولدیغنی انکار ایده میور . بر دفعه فرانسزلرك تا ۱۶ نجی عصر میلادیدن بری تونس مستقلدر ، دیه اورتایه آتدقلری دعوی خای ؛ وقایع تاریخیه ایله تماماً رد ایتدکن صکره ؛ مارتنس ؛ باردو معاهده سنی متعاقب تونسك وضعیت بین الدولی حقنده شو یله دیور : « فرانسزلرك ۱۸۸۱ ده کی استیلارندن اول تونسك حقوق نقطه نظرندن دولت عثمانیه یه تابعیتی شبهه دن آزاده در . تونس بکی ایله « فرانسه آره سنده عقد اولمش ۱۲ مایس ۱۸۸۱ معاهده سنندن « صکره ، تونس ، آرتق تورکیه یه دکل ، فرانسه یه قارشى نیم مستقل « بر دولت حالنده بولنیور . لکن ؛ عثمانی ایمرطورلخی اقسامندن « اولوب ده ، نیم استقلال قزانان دولتلرك جمله سی ؛ دول اوروپاییه نك « مقاولاتی ایله وجوده ککش اولدقلرندن ؛ فرانسه نك تونسه مناسبتی ده « آنجق بو طرز ایله تعین ایده بیلور . تورکیه نك تونس اوزرنده کی « حقوق شبهه ایدیلیمه جك درجه ده قطعی اولدیغندن بو حکمه اعتراض « قابل دکلدر . » (متمدن اقوامك حقوق بین الملل حاضری ؛ — جلد ۱ ، صحیفه ۲۶۸)

باردو معاهده سنك ، اوروپا دولتلرینك جمله سنجه قبول و تصدیق ایدیلیمش اولدیغنی بزجه مجبولدر . باب عالی نك کچن سنه یه قدر نه طوغریدن طوغری یه ونه ده طولایسیله او معاهده نك وجودندن خبردار اولدیغنی ایما ایده جك بر حرکتده بولمادیغنی ایسه محققدر . اگر شمدی ؛ بعضی اسباب معقوله دن ناشی ؛ معاهده مذکور نك تصدیق دولتجه موافق مصلحت کوریلورسه ؛ اولزمان بویله کیزلی قبالی یوللردن حرکت اولمایوب ؛ قانون اساسینك امر واران ایتدیکی طریق قانونی تعقیب اولمالی ؛ یعنی مجالس عمومیه دن کچمك و حکمدارک تصدیقه اقران ایتک اوزره ؛ تونسك فرانسه یه ترکی ضمننده ؛ فرانسه ایله بر معاهده نامه عقد ایدیلیمیدر . . .

آ . ی .